

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Михайла Коцюбинського

ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА МИСТЕЦТВ
імені Валентини Волошиної

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЦЕНТР АВТОРСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МОДЕРНИХ ПРАКТИК

**КОУЧ-ЗШИТОК
до дисципліни
“ПЕДАГОГІКА
РАНЬОГО І ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА”
підготовки СВО бакалавра**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
013 Початкова освіта

Додаткова спеціалізація: Логопедія.

Вінниця
2020

Рекомендовано до друку кафедрою дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 02 січня 2020 року).

Рецензенти:

Голюк О. А. – кандидат пед. наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Янкович О. І. – доктор пед. наук, професор завідувач кафедри педагогіки, початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, професор закладу педагогіки дошкільної та початкової освіти Куявсько-Поморської вищої школи (Бидгощ, Польща).

© Усі права на матеріали коуч-зшитка захищено.

Жодну із частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу автора.

Крутій К. Л.

Коуч-зшиток до дисципліни “Педагогіка раннього і дошкільного дитинства” підготовки СВО бакалавра / К. Л. Крутій ; Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2020. – 194 с. – Бібліогр.: в кожній темі.

Коуч-зшиток (консультаційний зошит) розроблено для методичного забезпечення дисципліни “Педагогіка раннього і дошкільного дитинства”. Концепція коуч-зшитка передбачає роботу студента під час самостійної підготовки до практичних та лабораторних занять в аудиторії, а також для опрацювання джерел до кожної теми. Пропонований матеріал спрямовано на формування критичного і креативного мислення, спілкування і співпраці, є підґрунтям для саморозвитку, самовиховання, самовизначення студента. Кожне завдання є інтерактивним, передбачено формувальне оцінювання інтегральних, загальних та фахових компетентностей.

Призначено для студентів, які вивчають дисципліну “Педагогіка раннього і дошкільного дитинства” у закладах вищої освіти.

Знайомтесь – ваш викладач

Крутії Катерина Леонідівна,

доктор педагогічних наук,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського.

Персональний сайт: <http://ukrdeti.com/>

Групи у фейсбук:

- Кафедра дошкільної та початкової освіти ВДПУ.
- Центр авторських технологій і модерних практик.
- Дошкільна освіта. Бакалавріат.
- Методична скарбничка для вихователя дитячого садочка.
- Я – методист закладу дошкільної освіти.
- Діти раннього віку: своєчасний розвиток.
- Гендерна соціалізація дошкільників.
- Освітній простір і середовище дитячого садочка.
- Для логопедів-початківців.
- STREAM-освіта для дошкільників.

Пошта: katerina.krutiy@gmail.com

Телефони: 067-73-186-37; 095-710-48-55

Деякі думки та поради для студентів від професора

Моя порада може бути висловлена в чотирьох тезах – **мисліть критично, мисліть самостійно та креативно, спілкуйтесь, співпрацюйте!**

Це може звучати просто. Напевно, в старших класах ви вже стикалися з цим – *мислити самостійно і критично може бути значним викликом*. Це завжди вимагає самодисципліни, а в наші дні – ще й сміливості.

Мислити самостійно і критично – це передусім ставити під сумнів домінуючі ідеї в суспільстві, навіть коли інші наполягають, що ідеї беззаперечні.

Іноді так хочеться формувати свої погляди в унісон з поглядами свого оточення. Конформізм, прогинання і шаблонне мислення – це небезпека не лише для студента, але і для викладача.

Любов до істини та бажання її досягнути має мотивувати вас мислити самостійно, критично, креативно, спілкуючись із тими, хто оточує. Основним задумом вищої освіти є пошук істини та оволодіння відповідними компетентностями. Тому всі завдання в коуч-зшитку

вибудовано з метою зустрічі в аудиторії вмотивованого викладача, який знає, як навчити і чого, а також умотивованого студента, який знає, чого він хоче навчитись у виші.

Ваше покоління має навчитися “чотирьох К”: критичного мислення, комунікації, коллоборації (співробітництво) та креативності (4 C: *critical thinking, communication, collaboration, creativity*). Відкритість поглядів, самостійне і критичне мислення, академічна доброчесність і дебати є підґрунтям для саморозвитку, самовиховання, самовизначення.

Мисліть самостійно і критично!

Успіхів у вищій освіті!

СІЛАБУС

до нормативної дисципліни

Мета курсу – ознайомлення студентів із системою дошкільної освіти в Україні, комплексом освітніх програм, проблемами формування особистості дитини раннього і дошкільного віку, а також професійним портретом сучасного педагога, здатного аналізувати досягнення сучасної науки, знати основні проблеми виховання та навчання дітей, творчо використовувати набуті знання у професійній діяльності; забезпечення теоретичної і практичної підготовки до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання курсу: розвиток у майбутніх бакалаврів у галузі дошкільної освіти педагогічного мислення, опанування досягнень світової цивілізації в галузі педагогічної науки, оволодіння надбаннями педагогічних традицій українського народу; формування здатності до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання і розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання; навчання творчого підходу до педагогічної діяльності; підготовка до практичного здійснення завдань педагога у сучасних умовах дошкільної освіти; розвиток умінь педагогічного прогнозування; ознайомлення із сучасними основами дошкільної дидактики; формування уявлень про організацію педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти; удосконалення знань про основні форми взаємодії закладу дошкільної освіти зі школою та сім'єю на сучасному етапі.

Компетентності (за освітньо-професійною програмою)

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної педагогічної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетентності: здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел; здатність до ефективного етичного спілкування із суб'єктами взаємодії та в колективі (групі); здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій; здатність створювати команду, мотивувати її членів та досягати спільних цілей.

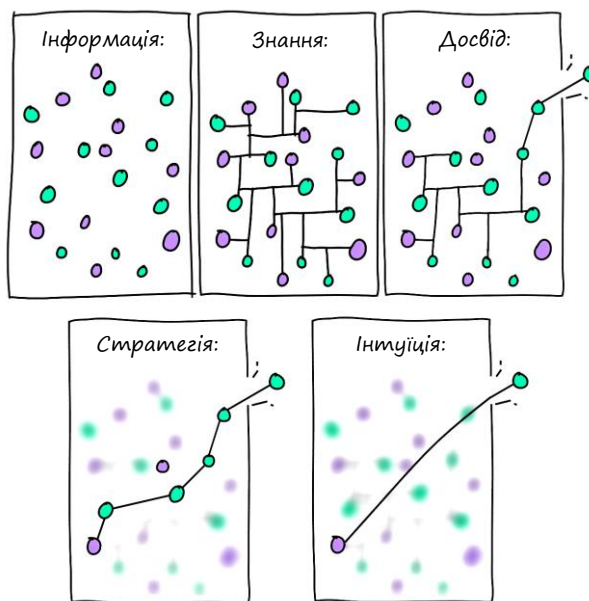
Фахові компетентності: здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування та взаємодії з однолітками і дорослими.

Програмні результати навчання (за освітньо-професійною програмою):

здобувачі вищої освіти *будуть здатні:* володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку; дотримуватися етичних норм у процесі формування комунікаційної стратегії із суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, у процесі використання ефективних стратегій спілкування залежно від ситуації.

Організація навчання (перелік тем):

- Тема 1. Педагогіка раннього і дошкільного дитинства як наука.
- Тема 2. Дошкільна освіта в цілісній системі освіти України.
- Тема 3. Дитина як об'єкт дослідження.
- Тема 4. Сутність гри як діяльності дитини дошкільного віку.
- Тема 5. Сюжетно-рольова гра як основний вид ігор дітей дошкільного віку.

- Тема 6. Виховання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
 Тема 7. Розвиток дітей раннього віку.
 Тема 8. Освітній процес у закладі дошкільної освіти. Елементи навчальної діяльності дітей дошкільного віку.
 Тема 9. Зміст дошкільної освіти і тенденції його оновлення.
 Тема 10. Розвивальне середовище та його проектування в закладі дошкільної освіти.
 Тема 11. Планування освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
 Тема 12. Проблеми вимірювання якості дошкільної освіти та оцінювання сформованості компетентностей у дітей.

Оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів є поточне опитування, написання есе, презентація, виконання студентами практичних завдань, участь у дискусіях, тестові завдання для поточного та підсумкового контролю.

Вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<i>Участь у роботі впродовж семестру / іспит – 80/20</i>
Вимоги до письмової роботи	<i>Виконуючи завдання до теми, ви повинні підготувати есе-рефлексію до 350 слів на статтю, що запропонована вам для читання, або для інформування (вклеїти в коуч-зшиток). Рефлексія має бути написана самостійно, плагіат заборонено, не потрібно робити посилань чи цитувань. Оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе може бути максимально оцінено у 2 бали. Ви повинні обов'язково підготувати есе (роздуми), його відсутність із будь-яких причин не може бути виправданням.</i>

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування і самостійна робота														
Вид роботи	Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3			Розділ 4			Іспит	Сума
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12		
Ауд	2	2	4	6	6	4	2	4	6	4	4	4	20	100
С/р	2	2	4	4	4	2	2	4	2	2	2	2		
Усього	4	4	8	10	10	6	4	8	8	6	6	6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	дуже добре
75–79	C	добре
60–74	D	задовільно
50–59	E	достатньо
35–49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання складається із трьох компонентів:

1. *Навчально-дослідницький проєкт* за однією з актуальних проблем ознайомлення із сучасними педагогічними системами та особливостями дошкільної і початкової освіти (на вибір студента).

Проєкт повинен містити такі елементи:

- Вступ, у якому необхідно розкрити актуальність обраної теми.
- Основна частина, в якій на основі аналізу педагогічної періодики останніх років, навчально-методичних видань, інтернет-джерел, вивчення документації потрібно розкрити теоретичні основи обраної проблеми; визначити, які її аспекти найбільш докладно висвітлено на сторінках педагогічних газет і журналів; які є дискусійними (здійснити теоретичний опис інноваційного досвіду).
- Методична частина (аналіз системи дошкільної або початкової освіти країн Європи; добірки вправ, ігор; схеми; методичний матеріал для здійснення запровадження локально або системно інновацій, які застосовуються в дошкільній освіті, тощо).
- Висновки, в яких необхідно висловити власну позицію щодо описаної проблеми (інновації, досвіду) та шляхів її розв'язання (використання в майбутній педагогічній діяльності).
- Список використаних джерел (у тому числі інтернет-ресурсів).

Проєкт повинен мати обсяг не менше 10 сторінок друкованого тексту. Захист проєктів відбудеться на останньому практичному занятті (тема заняття: “Запровадження інновацій і технологій у практику роботи закладів дошкільної освіти України”).

2. *Творча робота – написання есе* “Сучасна дитина: яка вона?”.

3. *Презентація “Новітні педагогічні технології роботи з дітьми”* (на вибір студента/студентів).

Плагіат, академічна доброчесність

Відповідно до Закону України “Про освіту” (Стаття 42. Академічна доброчесність) передбачається дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

ЗМІСТ

Розділ I

ФЕНОМЕН ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА

Тема 1. Педагогіка раннього і дошкільного дитинства як наука	8
Тема 2. Дошкільна освіта в цілісній системі освіти України	19
Тема 3. Дитина як об'єкт дослідження	28

Розділ II

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ТИП ДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ

Тема 4. Сутність гри як діяльності дитини дошкільного віку	48
Тема 5. Сюжетно-рольова гра як основний вид ігор дітей дошкільного віку	67
Тема 6. Виховання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти	80

Розділ III

ЗМІСТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 7. Розвиток дітей раннього віку	97
Тема 8. Освітній процес у закладі дошкільної освіти. Елементи навчальної діяльності дітей дошкільного віку	113
Тема 9. Зміст дошкільної освіти і тенденції його оновлення	122

Розділ IV

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ

Тема 10. Розвивальне середовище та його проектування в закладі дошкільної освіти .	140
Тема 11. Планування освітнього процесу в закладі дошкільної освіти	154
Тема 12. Проблеми вимірювання якості дошкільної освіти та оцінювання сформованості компетентностей у дітей	175